

Ohjausosasto
Ohjausyksikkö
Hallitusneuvos Erkki Papunen

[VN/11349/2024]

Valtioneuvoston asetus korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon maksuista vuonna 2025

Pääasiallinen sisältö

Korkeakouluopiskelijoiden opiskelijakohtaisen terveydenhoitomaksun, terveydenhoitomaksun viivästymismaksun ja käyttämättä jätetystä ajasta perittävän maksun suuruudesta säädetään vuosittain valtioneuvoston asetuksella.

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annettu laki (695/2019, jäljempänä *opiskeluterveydenhuoltolaki*) tuli voimaan 1.1.2021. Laki korkeakouluopiskelijoiden» opiskeluterveydenhuollosta» annetun lain muuttamisesta (1137/2023) tuli voimaan 1.1.2024. Laissa säädetään korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä, tuottamisesta ja rahoittamisesta. Kansaneläkelaitos (jäljempänä *KELA*) vastaa korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä valtakunnallisesti. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö (jäljempänä *YTHS*) toimii valtakunnallisena palveluiden tuottajana. Opiskeluterveydenhuoltoon sisältyvät palvelut määräytyvät terveydenhuoltolain (1326/2010) 17 §:n sekä valtioneuvoston asetuksen 338/2011 mukaan.

Opiskeluterveydenhuoltolain 25 §:n mukaan terveydenhoitomaksun suuruudesta tulee säätää vuosittain ennen marraskuun 30 päivää annettavalla valtioneuvoston asetuksella, jotta maksun suuruus olisi sekä KELA:n että opiskelijoiden tiedossa heti seuraavan vuoden alussa. Valtioneuvoston asetuksella säädetään lisäksi opiskeluterveydenhuoltolain 27 §:n mukaisesti terveydenhoitomaksun viivästymismaksun suuruudesta sekä 34 §:n mukaisesta käyttämättä jätetystä ajasta perittävän maksun suuruudesta.

2 Asian valmistelu

Ehdotus valtioneuvoston asetukseksi korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon maksuista vuonna 2025 on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä virkatyönä.

3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Laki korkeakouluopiskelijoiden» opiskeluterveydenhuollosta» annetun lain muuttamisesta tuli voimaan 1.1.2024.

Lain 14 § mukaan opiskeluterveydenhuollon rahoituksessa hyväksyttäviä kustannuksia ovat opiskeluterveydenhuollon palvelujen tuottamisesta aiheutuvat tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset ottaen huomioon laatua, vaikuttavuutta, taloudellisuutta ja tuottavuutta koskevat Kansaneläkelaitoksen järjestämisvastuullaan asettamat tavoitteet.

Opiskeluterveydenhuollon hyväksyttävät kokonaiskustannukset muodostuvat opiskelijalle annettavien opiskeluterveydenhuollon palvelujen opiskelijakohtaisesta hyväksyttävästä kustannuksesta kerrottuna läsnä olevaksi ilmoittautuneiden korkeakouluopiskelijoiden määrällä.

Opiskeluterveydenhuollon kokonaiskustannuksen rahoitus koostuu kansallisesta rahoitusosuudesta sekä Kansaneläkelaitoksen rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain (1201/2013) 20 a §:n perusteella maksamista valtion korvauksista.

Kansallinen rahoitusosuus koostuu valtion Kansaneläkelaitokselle maksamasta opiskeluterveydenhuollon rahoitusosuudesta sekä opiskelijoiden Kansaneläkelaitokselle maksamista 25 §:ssä tarkoitetuista

Ohjausosasto
Ohjausyksikkö
Hallitusneuvos Erkki Papunen

[VN/11349/2024]

terveydenhoitomaksuista. Tavoitteena on, että valtion varoista katetaan 77 prosenttia ja opiskelijoilta perittävillä terveydenhoitomaksuilla 23 prosenttia opiskeluterveydenhuollon kansallisesta rahoitusosuudesta.

Eduskunta päättää vuosittain hyväksyttävästä opiskeluterveydenhuollon kansallisesta rahoitusosuudesta ja valtion rahoitusosuudesta valtion talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Valtio korvaa Kansaneläkelaitokselle tämän lain toimeenpanosta aiheutuvat toimintakulut siten kuin Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 12 d §:n mukaisesti säädetään.

Lain 15 § mukaan sosiaali- ja terveysministeriö laatii vuosittain arvion 14 §:ssä tarkoitetuista opiskeluterveydenhuollon hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista sekä niiden rahoituksesta. Arvio perustuu opiskeluterveydenhuollon palvelujen tarpeeseen, saatavuuteen, taloudellisuuteen ja vaikuttavuuteen. Arviossa otetaan huomioon palvelujen saatavuuden toteutunut kehitys ja saatavuuden mahdolliset ongelmat sekä kustannustason muutos.

Sosiaali- ja terveysministeriön laatima arvio perustuu:

- 1) 19 §:ssä tarkoitettuun Kansaneläkelaitoksen selvitykseen, 20 §:ssä tarkoitettuun Kansaneläkelaitoksen arvioon sekä mahdollisesti toimitettuihin muihin selvityksiin ja arvioihin;
- 2) Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen keräämään opiskeluterveydenhuoltoa koskevaan tietoon; sekä
- 3) muihin kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuihin käytävissä oleviin korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon tilaa koskeviin selvityksiin ja tietoihin.

Hyväksyttävien kokonaiskustannusten arviossa on edellä säädetystä poiketen otettava huomioon opiskeluterveydenhuollon palvelujen tuottamista koskeva muutos, joka johtuu laista tai asetuksesta taikka toimintaympäristön olennaisesta muutoksesta.

Arviossa hyväksyttäviä kokonaiskustannuksia korotetaan vuosittain kuitenkin enintään työntekijän eläkelain (395/2006) 96 §:n 1 momentissa tarkoitettulla palkkakertoimella.

Terveydenhoitomaksun suuruus. Sosiaali- ja terveysministeriön kokonaisarvion mukaan on todennäköistä, että korkeakouluopiskelijoiden määrä tulee olemaan korkeampi kuin vuoden 2024 maksun suuruuden määrittelyssä käytetty opiskelijamäärä 281 000 opiskelijaa. Toteutunut opiskelijamäärä on viime vuosina ollut säännönmukaisesti Kelan arviomaa määrää korkeampi. Ministeriön arvion mukaan vuoden 2025 opiskelijamäärä olisi 307 000: Kun tästä vähennetään EU-tutkinto-opiskelijoiden määrä, 2000 opiskelijaa, kansallisen rahoituksen piirissä arvioidaan vuonna 2025 olevan 305 000 opiskelijaa.

Sosiaali- ja terveysministeriön arvion mukaan kansallinen rahoitusosuus YTHS:n korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon kustannusten kattamiseksi olisi 21 700 000 euroa.

Terveydenhoitomaksun suuruus määritellään siten, että terveydenhoitomaksun tuotolla katetaan 14 §:ssä tarkoitettu opiskelijoiden rahoitusosuus (23 %) kansallisesta rahoituksesta. Terveydenhoitomaksu on saman suuruinen kaikille opiskelijoille, jotka ovat maksuvelvollisia. Tämän pohjalta sosiaali- ja terveysministeriö esittää opiskelijakohtaisen terveydenhoitomaksun suuruudeksi 71,20 euroa eli 35,60 euroa lukukaudelta.

Viivästymismaksu. Terveydenhoitomaksun viivästymismaksu on ollut 5,00 euroa kaikkina vuosina 2021, 2022 ja 2023, joina opiskeluterveydenhuoltolakia on sovellettu. Lain 27 § 2 momentin mukaan terveydenhoitomaksun viivästymismaksu voi olla enintään 15 prosenttia sen lukukauden terveydenhoitomaksun määrästä, jona maksu on erääntynyt.

Ohjausosasto
Ohjausyksikkö
Hallitusneuvos Erkki Papunen

[VN/11349/2024]

Vuonna 2024 viivästymismaksun suuruus voisi olla enintään 5,34 euroa, jos terveydenhoitomaksu olisi 35,60 euroa lukukaudessa. KEELA:lta aiemmin saadun selvityksen mukaan opiskelijoille lähetetään maksukehotuskirjeitä lukukaudessa noin 42 000 kappaletta, jolloin viivästymismaksun 0,34 euron mahdollisesta korotuksesta saatava rahallinen hyöty olisi hyvin vähäinen. Lisäksi mahdolliset vähäiset muutokset viivästymismaksun euromäärässä aiheuttaisivat siitä saatavaan rahalliseen hyötyyn nähden ylimääräistä työtä niin järjestelmätasolla, maksujenhallinnassa kuin myös opiskelijoille kohdennetussa viestinnässä.

Sosiaali- ja terveysministeriö esittää kokonaisuus huomioon ottaen, että terveydenhoitomaksun viivästymismaksuun ei esitettäisi korotusta, vaan viivästymismaksu olisi edelleen 5,00 euroa myös vuonna 2025.

Käyttämättä jääneistä ajoista perittävä maksu. Käyttämättä jääneistä ajoista perittävä maksu on ollut 40 euron suuruinen kaikkina opiskeluterveydenhuoltolain voimaan tulon jälkeisinä vuosina 2021, 2022 ja 2023. Käyttämättä jääneistä ajoista perittävä maksu nostettiin vuonna 2024 vastaamaan julkisessa terveydenhuollossa perittävää tasoa. Ministeriö esittää käyttämättä jääneistä ajoista perittävien maksujen pysyttämistä 56,70 eurossa.

4 Pääasialliset vaikutukset

Ehdotettavalla asetuksella säädettäisiin määräaikaisesti opiskeluterveydenhuoltolain 25, 27 ja 34 §:issä säädettyjen maksujen suuruudesta vuonna 2025. Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon opiskelijakohtainen terveydenhoitomaksu olisi 71,20 euroa, eli 35,60 euroa lukukautta kohden vuonna 2025. Terveydenhoitomaksun suuruus laskisi edelliseen vuoteen nähden. Keskeinen vaikuttava tekijä muutoksessa on opiskelijamäärien korjaaminen mahdollisimman realistiseksi arvioidulle tasolle. Maksun määrityksessä aiempina vuosina käytetty opiskelijamäärä on ollut toteutunutta tasoa selvästi matalampi.

Myös terveydenhoitomaksun 5,00 euron viivästymismaksu säilyisi ennallaan, kuten myös käyttämättä jääneestä ajasta perittävä maksu 56,70 euroa vuonna 2025.

5 Lausuntopalaute

Asetusluonnos julkaistiin Lausuntopalvelu.fi –sivustolla ja se oli lausuntokierroksella 4 viikkoa ajalla 15.10.2024 – 12.11.2024. Lausuntopyyntö toimitettiin Kansaneläkelaitokselle, Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle, Suomen ylioppilaskuntien liitolle (SYL), Suomen opiskelijakuntien liitolle (SAMOK ry), valtiovarainministeriölle ja opetus- ja kulttuuriministeriölle. Myös muilla toimijoilla oli mahdollisuus lausua asiasta. Määräajassa lausunnon antoivat...

6 Säännöskohtaiset perustelut

1 §. Terveydenhoitomaksu. Ehdotuksen mukaan terveydenhoitomaksun suuruus vuonna 2025 olisi 71,20 euroa. Lukukautta kohden maksu olisi 35,60 euroa. Korkeakouluopiskelijan, joka on ilmoittautunut läsnä olevaksi oppilaitokseen tai opiskelee Maanpuolustuskorkeakoulussa muita kuin upseerin virkaan vaadittavia sotatieteellisiä ja sotilasammattillisia opintoja, on suoritettava lukukausikohtainen terveydenhoitomaksu Kansaneläkelaitokselle opiskeluterveydenhuoltolain 24 §:n mukaisesti

Terveydenhoitomaksun suuruus on määritelty siten, että terveydenhoitomaksun tuotolla katetaan esitetyn 14 §:ssä tarkoitettu opiskelijoiden rahoitusosuus kansallisesta rahoituksesta. Terveydenhoitomaksu olisi saman suuruinen kaikille opiskelijoille, jotka ovat maksuvelvollisia. Korkeakoulujen tutkinto-opiskelijat EU- ja ETA-valtioista, Sveitsistä tai Isosta-Britanniasta ja Pohjois-Irlannin yhdistyneestä kuningaskunnasta on vapautettu opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitomaksun maksamisesta, ja heidän hoidostaan

Ohjausosasto
Ohjausyksikkö
Hallitusneuvos Erkki Papunen

[VN/11349/2024]

aiheutuneet kustannukset katetaan opiskelijan hoidosta vastaavalta EU-valtiolta perittävien korvauksien vastaamaan sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen mukaisesti.

2 §. Viivästymismaksu. Ehdotuksen mukaan viivästymismaksun suuruus olisi 5,00 euroa.

Opiskeluterveydenhuoltolain 27 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalta peritään kiinteä viivästymismaksu, jos terveydenhoitomaksu maksettaisiin määräajan jälkeen. Viivästymismaksun suuruus voi olla enintään 15 prosenttia terveydenhoitomaksun määrästä. Viivästymismaksu säilyisi ennallaan vuonna 2025, koska terveydenhoitomaksun määrään ei esitetä muutoksia.

3 §. Käyttämättä jätetystä ajasta perittävä maksu. Ehdotuksen mukaan käyttämättä jätetystä ajasta perittävän maksun suuruus tilanteessa, jossa henkilö olisi ilman hyväksyttävää syytä jäänyt saapumatta varatulle ajalleen, olisi 56,70 euroa. Voimassa olevan opiskeluterveydenhuoltolain 34 §:n 1 momentin mukaan YTHS perisi maksun, jos henkilö on varannut ennakoita vastaanottoajan palvelun saamiseksi, mutta jättää ilman hyväksyttävää syytä saapumatta varattuna aikana vastaanotolle. Lisäksi säännöskohtaisissa perusteluissa on mainittu, että ns. sakkomaksu jää YTHS:lle kattamaan peruuttamattomista ajoista aiheutuneita kuluja.

7 Voimaantulo

Opiskeluterveydenhuoltolain 25 §:n 2 momentin mukaan terveydenhoitomaksun suuruudesta säädetään vuosittain ennen marraskuun 30 päivää annettavalla valtioneuvoston asetuksella.

Nyt ehdotetun asetuksen olisi tarkoitus tulla voimaan 1.1.2025 ja olla voimassa 31.12.2025 saakka. Valtioneuvoston asetus opiskeluterveydenhuollon vuoden 2026 maksujen suuruudesta tulisi annettavaksi viimeistään 30.11.2025.

Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon maksuista vuonna 2025.